

PLUDSELIG EN DAG var der et sort hul i Storfjeldet, og det var ikke en hvilken som helst dag på Tangø. Det var den 7. februar 2007, solen stod op klokken 8.21 og gik ned klokken 16.39, men det var ikke det, der var det særlige ved dagen. Nej, det var en speciel dag, fordi den 7. februar er Suledagen, hvor sulerne kommer ind fra havet, og folk i Fjeldvig plejede at gå ud for at hilse dem velkommen.

Præstens var med, og smedens, og Herfinn Haltefod, og Jakob og Estrid, og Fiona med lille Fran i en pose på maven, og Gede-Gordon, og lærer Joensen, selvfølgelig, og Fåre-Frej med familie, og skipper Torfinns børn, og min storebror Peters bedste ven Reidar. Kari fra Kæret og tvillingebrødrene Aslaug og Rolf gik også med hele vejen, selv om de alle tre var tæt på de firs. Allan og Karen havde bøvl med bentøjet og fulgte kun med hen til stengærdet mellem indmark og udmark, men Oddmar stavrede med helt om til det stejleste sted på Fyrvejen, omme på den anden side af Lambatinde. Klokken var halv et, mor holdt alligevel middagslukket i butikken, så hjemme fra os var vi hende og Peter og mig. Den 7. februar faldt på en onsdag det år, så far kunne ikke komme med, han var ovre efter post.

Det blæste pænt fra nordvest, der var havlugt i den våde vind, og vi fik den lige i synet, da vi kom ud på Tjørnesletten, hvor der ikke er noget til at give læ. Himlen havde været tæt pakket med lave, grå skyer, da vi brød op, men nu drev blæsten dem fra hinanden, og vi fik indimellem et glimt af de snedækkede fjeldtinder, til højre Stejlhammar, til venstre Lambatinde, omme bag os Skråhammar og Arnafjeld. Og Storfjeldet selvfølgelig, det største af dem alle, som far sikkert allerede var på vej op ad ovre fra Lakselv-siden.

Heini og Osla fra fyret og deres tre børn, Arni og Nelly og Malja, stod og ventede på os ude for enden af Ravnekløften, hvor stien til Øks drejer fra vejen. Nu var vi oppe på 33 ... 34 med lille Fran, men hun gik jo ikke selv, så jeg var usikker på, om hun talte med. Langt over halvdelen af Fjeldvigs befolkning, altså, og dem, der ikke var med, var lovligt undskyldt: De var enten for gamle og dårligt til bens, eller væk på arbejde som for eksempel Kevin, der lå og fiskede oppe ved Svalbard, eller Reidars far og storebror, der begge to havde job på Olieterminalen på Vesterø og var hjemmefra fjorten dage ad gangen.

Inden vi gik videre, vendte vi os alle sammen om og vinkede til Oddmar, der stadig stod oppe på bakken. Han hævede stokken og viftede i luften med den, han var allerede så langt væk, at den var så lille som en tændstik.

STIEN SVINGEDE NED langs kysten, blæsten blev mindre strid, vi kunne skimte solen som en rund skive af lysere gråt lavt nede i den grå havdis mod syd. Mor var faldet i snak med Estrid og Jakob, Peter og jeg gik længere bagude sammen med Reidar, side om side. Jeg skævede til Peters ben og prøvede at gå i takt med ham, men det

var svært, fordi de var længere end mine. Det havde de jo altid været, men forskellen blev større og større, fordi han sådan “skød i vejret”, som farmor kaldte det. Væden fra vinden sad som små, skinnende perler i hans krøller.

Kari fra Kæret begyndte at synge med høj, sprukken røst, og Aslaug og Rolf faldt ind i sangen. Det var den gamle Sulesang, men efter de første to vers blev Kari og tvillingebrødrene uenige om, hvilket vers der var det næste, og gav sig til at synge hver deres i munden på hinanden. Reidar puffede til Peter, og de grinede, og så grinede jeg også, fordi jeg gik sammen med dem, selv om jeg ikke rigtig vidste, hvad vi grinede af.

Sangen døde hen, og det var, som om alle de velkendte lyde blev stærkere. Vinden susede, den peb og fløjtede i de dybe sprækker og huller i Katedralen (som ikke er nogen katedral, men nogle høje klippeformationer ude ved stejlfjeldet). Vi var tæt på kysten nu, brændingen brusede og sydede, lyden af den kom hvirvlende nede fra dybet. Et får brægede klagende langt borte, spredte mågevræl kom flyvende med blæsten ude fra havet. Og på et tidspunkt hørte vi det dumpe drøn af middagens eksplosion inde fra Storfjeldet, men også det var en lyd, vi havde vænnet os til, og det havde fuglene også og fløj ikke længere op, når den kom. Men jeg kunne ikke lade være med at tænke på far, der var på vej hen over fjeldet med posttasken over skulderen, samtidig med at andre mænd lavede hul i det med boremaskiner og dynamitstænger dybt nede under fødderne på ham.

“SE NU MALJA, den mær!” sagde Reidar og puffede til Peter igen. Malja fulgtes ikke med sin familie fra fyret, hun var sakket bagud og gik sammen med Fåre-Frejs

Høgni, tæt ind til ham. Hendes tørklæde var gået op, det lyse hår flagrede i vinden, men hun gjorde ikke noget for at samle det. Hendes hånd skulle hele tiden over på Høgni, og hans hånd skulle hele tiden over på hende, og sommetider mødtes de midtvejs, og så greb de hinanden og hang sådan lidt, flettet sammen. Høgni var meget højere end Malja, han ligesom ludede sidelæns ind over hende, mens de gik. Hendes ende vuggede op og ned og vippede fra side til side, som en jolle på havet.

“De er kærestes,” sagde jeg, for selv om jeg har svært ved at blive klog på mennesker, vidste jeg da så meget, at når en dreng og en pige holder hinanden i hånden, er de kærestes. Desuden havde Peter jo fortalt mig om Malja og Høgni; det var på grund af dem, at Reidar og Høgni var blevet uvenner, og Firkløveret – deres hemmelige klub – var skrumpet ind til et tokløver.

“De er kærestes,” gentog jeg. “Se selv, de holder hinanden i hånden.”

“Holder i hånden! Tror du, de nøjes med det?” Reidar gloede på mig, han var vild i øjnene, stemmen dirrede. Jeg trak tættere ind til Peter. Reidar holdt den ene hånd op, knyttede den let og kørte den anden hånds pegefinger ind og ud af hullet mellem fingrene og håndfladen. “Kan du se, hvad det her er?”

“Det er dine hænder,” sagde jeg tøvende, for det var det jo, men det var noget mærkeligt noget at spørge om.

Reidar grinede. Når man griner, er man glad, så meget vidste jeg også, men Reidar så ikke spor glad ud.

“Hvor gammel er det lige, du er?” spurgte han.

“Tolv år,” sagde jeg.

“Helt ærligt, hvor nørdet har man lov til at være?” sagde Reidar og stak hænderne helt op foran ansigtet på

mig, stadig med pegefingern ud og ind, og jeg klemte øjnene i, fordi hans hænder kom alt, alt for tæt på, og så var jeg ved at snuble.

“Lad være med at drille David,” sagde Peter lavt, og så sagde Reidar ikke mere et stykke tid. Måske tænkte han på den blodtud, Peter gav ham den gang for længe siden.

STIEN SVINGEDE UDEN OM nogle store klippeblokke og stejlt op mod fjeldkanten. Det havde skiftevis regnet og sneet det meste af januar, jorden svuppede under fødderne, vandet sivede op mellem græsset og fårelortene og blev til små, blanke søer i fodaftrykkenes fordybninger. Det var hårdt at gå opad, folk prusted og stønnede, de gamle måtte stoppe op for at få vejret. Jeg talte mine skridt nede fra klippeblokkene. 214 fik jeg det til, så var vi oppe.

Lyden af brændingen steg voldsomt i styrke, men se den kunne vi ikke, for fuglefjeldet ved Øks skråner udad, man kikkede lige ned i de rullende bølger, hvis man vovede sig helt ud på kanten. Men det gjorde vi ikke, ikke nu hvor de voksne var med, for det var farligt, med udhæng der så ud som fast grund, men bare hang i græsrodde og lige med ét kunne forsvinde under fødderne på en.

Vi samledes i en halvcirkel foran lærer Joensen og spejdede ud over havet.

Disen var ved at være væk, en søjle af sollys skød frem mellem de lave skyer – som Guds finger i Billedbibelen – og fik havet hundred meter under os til at glimte som sølv. Vi spejdede til venstre, ned mod Sælhoved, hvor en tung, mørk sky trak et slør af regn hen over vandet. Vi spejdede til højre, op mod Akranæs, hvor fyrets kuppelformede top stak op over klippen. Og vi spejdede ligeud,

ud mod Sulestakken, der stak lodret op af havet som en spids og takket dragehale et halvt hundred meter ude.

Der var ikke en eneste sule at se. De gamle sukkede dybt.

Sulerne var Fjeldvigs og Tangøs, ja hele landets stolthed. Hvert forår ynglede der to tusind par suler her, nogle af dem på hylderne i de stejle fuglefjelde ved Øks og Hellis, men de fleste ude på Sulestakken, og folk fra udlandet kom gående over fjeldet for se dem, slæbende på teleskoper og telelinser så lange som kanonrør. Det var gået voldsomt tilbage for riderne og alkene og lunderne og alle de andre havfugle, engang havde fuglefjeldene vrimlet med dem, nu var de truede arter, men sulerne kom der år efter år de samme to tusind par af.

Eller måske var det slut med dem også, for der var ingen at se, selv om det var den 7. februar, Suledagen, hvor sulerne plejede at søge ind til kysten.

“Dér er der en!” råbte Høgni pludselig og pegede ud i det skarpe, skrå sollys til venstre for Sulestakken.

“Gu’ er der ej, det er en måge,” vrængede Reidar, men så kom fuglen ud af det blændende lys, og det *var* en sule. Alle klappede i hænderne. Undtagen mig, larmen irriterede mig.

Sulen klappede vingerne ind til kroppen, styrtdykkede i et hvidt skumsprøjt ned under vandet og dukkede op af det igen med en blinkende fisk i næbbet.

“Glæd jer ikke for tidligt, bitte børn,” sagde Rolf. “Én svale gør ingen sommer.”

“Rolf vrøvler,” sagde jeg højt.

“David, sådan taler man ikke om hinanden,” sagde mor og blev sur smiley i hovedet. Hun havde stillet sig hen til os.

“Jamen det *er* da noget vrøvl,” sagde jeg, og mine arme begyndte at baske. “Det er ikke sommer, og det er heller ikke svaler, vi kikker efter.”

“Det har du i hvert fald ret i, David,” sagde Rolf og smilede til mig med sin tandløse mund, og mine arme holdt op med at baske.

Peter lænede sig ind til mig og sagde dæmpet: “Det er sådan noget, man siger, David. Billedsprog, ikke.”

Jeg nikkede. Jeg forstod stadig ikke det med svaler og sommer, men nu forstod jeg i det mindste, hvorfor jeg ikke forstod det. Jeg var ved at være rigtig god til engelsk, men den slags *billedsprog* kneb det stadig med.

“Dér kommer der en hel flok!” råbte Osla, så ivrigt at hun lød som en ung pige, selv om hun er en kone på næsten fyrrer.

Flokken kom flyvende sydover oppe fra Akranæs, og den var ret langt ude over havet, men ikke længere ude, end at man kunne se de sorte spidser for enden af de slanke, hvide vinger.

“Der er mindst 30,” nikkede Heini.

“33,” sagde jeg. Heini nikkede og gentog: “33,” for alle i bygden vidste, at hvis der var noget, jeg var skrap til, så var det at tælle.

“*Morus bassanus*,” tilføjede jeg.

“Hvad?” sagde Heini.

“Det hedder sulen på latin,” sagde jeg. “Alle fuglearter har latinske navne. Alken hedder ...”

“David, stop,” sagde Peter, og fordi det var ham, der sagde det, stoppede jeg, uden at mine fødder gav sig til at stampe i jorden eller noget.

Lærer Joensen rømmede sig og holdt en lille tale.

“Ja ja,” sagde han, “så står vi fra Fjeldvig endnu en

gang her og byder sulerne velkommen til land. At det er en gammel tradition, ved vi alle, *hvor gammel ved ingen*, men jeg har været inde på egnarkivet i Lakselv og snuse lidt i de gulfede dokumenter, og jeg kan fortælle så meget, som at det første skriftlige vidnesbyrd om Suledagen daterer sig tilbage til 1807. Tænk engang: For præcis to hundred år siden stod alt, hvad der kunne kravle og gå af bygdens indbyggere, her hvor vi står nu, og glædede sig over det samme syn: Sulerne der vender tilbage. Jeg synes, det siger noget om styrken af vores traditioner og vores sammenhold, og om to hundred år håber jeg, dem fra Fjeldvig stadig vil stå her på Suledagen og sige det samme.”

Vi fulgte sulerne med øjnene, til de forsvandt ud af syne nede efter Sælhoved, og kun den første var tilbage.

“Lærer Joensen er nu en klog mand,” sagde mor stille. Folk nikkede, men jeg tænkte på, om hun også ville have sagt det, hvis far havde været der. Far syntes, at lærer Joensen tænkte for lidt på Gud. Han var måske også stadig vred over, at lærer Joensen havde fundet ud af, at jeg ikke bare var en speciel dreng, men *for* speciel.

At jeg manglede noget indeni. At der ligesom var et hul der, hvor det skulle have været.

Vi blev stående lidt endnu og så ud over havet. En lille flok tejster kom strygende hen over bølgetoppene, men vi så ikke flere suler. Men de var der, det vidste vi nu, om to måneder ville Sulestakken være hvid af dem og deres gødning. Lige nu var det eneste hvide ved den skumsprøjtet fra bølgerne, der sydede og kogte rundt om den lodrette, forrevne klippesøjle.

Peter fulgte mit blik og puffede til mig, ganske let, så det ikke irriterede mig.

“Han klatrede ene mand op på toppen,” sagde han, og jeg forstod godt, at det var farfar, han mente, og det var næsten som at høre farmor sige det. Jeg nikkede og tænkte på farfar, men mere på farmor og mest på den hvide vædder og de røde blomster, som ikke var blomster, og gravens sorte, gabende hul ...

En klaprende motorlyd kom bølgende ude fra havet og nåede mit øre.

“Der kommer en helikopter.”

Reidar lagde hovedet på skrå.

“Jeg kan ikke høre noget. Det er bare brændingen.”

“David hører aldrig forkert,” sagde Peter. Og lidt efter dukkede den frem mellem skyerne som et tungt insekt med svirrende vinger, med kurs mod nordøst.

“AS332 Super Puma,” sagde jeg. “To motorer på hver 1.742 hestekræfter.”

“Den skal sikkert ud til en af boreplatformene,” sagde Peter og slap den ikke med øjnene. “Hvem der bare sad deroppe ...” mumlede han, og fordi han sagde sådan, var det som om jorden begyndte at vippe og gyngede under fødderne på mig, verden snurrede rundt, og det sortnede for mine øjne. Så frygteligt var det at tænke på, at Peter – min faste klippe, min vogter, min storebror – måske en dag fandt på at søge arbejde uden for bygden ligesom Marner og de andre unge mænd.

At han måske en dag *forlod mig* ... Jeg skubbede tanken fra mig, den var for stor og tung, jeg kunne ikke have den i mig.

“Vi må nok hellere se at finde tilbage,” sagde lærer Joensen og så op på himlen i syd. Den var pludselig helt overskyet, vejret skifter hurtigt på Tangø. “Der er vist regn eller slud i de skyer der.”

VI VAR NÅET NED til klippeblokkene – 178 lange nedadskridt – da braget lød.

Det var meget højere end de eksplosioner, vi havde vænnet os til, og helt anderledes, med en høj, flængende lyd midt i det dybe drøn, som et tordenbrag, når uvejret er lige over, eller et smæld med en kæmpestor pisk – *Guds pisk*, tænkte jeg, hvor den tanke så ellers kom fra. En sværm af mallemukker steg til vejrs – de måtte have ligget helt inde ved klipperne, hvor vi ikke kunne se dem – og flygtede ud over havet, panisk skrålende, mens ekkoet af eksplosionen rullede frem og tilbage mellem Stejlhammar og Lambatinde.

For en eksplosion var det, dagens tredje, og den kom som sædvanlig ovre fra Storfjeldet.

“Dér røg proppen nok af flasken,” sagde Fåre-Frej, og det var vel også en slags billedsprog, selv om det lød som det rene vrøvl.

Da vi kom op på Fyrvejsbakken, så vi, hvad der var sket.

Der var kommet et hul nederst i Storfjeldet, tæt ved fjeldstiens første varde. Et rundt, sort hul. Som om fjeldet havde åbnet et øje, vi ikke vidste, det havde. Det gloede på os.

Den 7. februar 2007 var pludselig en endnu mere speciel dag.

Tættere på kunne vi se, at hullet ikke var så pænt rundt, som det havde set ud på afstand. Nogle mænd i orange dragter gik omkring nede i bunden af det.

“Nu må vi så bare håbe, det her bliver til gavn og glæde for Fjeldvig,” sagde lærer Joensen stille.

De orange mænd var ikke kommet *over* fjeldet, de var kommet *gennem* det. Der var hul hele vejen gennem Stor-

fjeldet. Far havde sagt, at det aldrig ville lykkes, men nu var det sket.

Jeg hævede blikket og spejdede højere op ad fjeldet, og dér øverst oppe fik jeg øje på far. Han var lige begyndt på nedstigningen, han lignede en lille, sort myre mod sneen.

Han havde sagt, at det var umuligt.

Nu var det sket, og jeg tænkte, at så kunne alt ske, og jeg brød mig overhovedet ikke om tanken.

JEG SAMLEDE PÅ MANGE forskellige ting. Jeg havde 414 kulsorte sten i en af de store kasser, konservesdåserne til butikken kom i, og 531 kridhvide sten i en anden. Da jeg var lille, legede jeg, at de hvide var får og de sorte køer. Nu lå de bare i kasserne og var min stensamling, men hver tirsdag hældte jeg dem ud på gulvet og kikkede på dem og talte efter, at de var der alle sammen.

Min samling af albueskæl lå i flade flamingokasser af den slags, vi fik frugt og grønsager i, 12 kasser med 50 albueskæl i hver. Albueskæl er kegleformede muslinger, der sidder på klipper og sten i vandkanten. Mågerne snupper dem og flyver op på land med dem, æder det bløde indeni og lader skallerne ligge tilbage i græsset. På ydersiden er de grå og ru, men indvendig har de fine, blanke perlemorsfarver, og dér er de helt glatte på sådan en særlig måde, så man ikke kan lade være med at køre fingerspidserne rundt i dem.

Men min største samling havde jeg bare inde i hovedet. Den bestod af ord – ikke alle mulige ord, men særlige ord, enten fordi de lå godt i munden eller ligesom havde en speciel kraft og farve eller simpelthen var nye og spændende.

De bedste ord i min ordsamling var havfuglens navne:

lunde, svartbag, sule. Gamle og stærke ord, de mindede mig om drivtømmer, der har ligget længe i vandet og er blevet hårdt som sten.

Tejst, alk, ride ... Jeg bar havfugleordene med mig som perler på en snor. Når noget blev for meget for mig, og alting i mig blev sort og flosset, og jeg sank ned i det der hul inden i mig, klyngede jeg mig til dem som til en redningskrans og sagde dem højt, igen og igen: “Kjove, skråpe, terne, mallemuk ... Lunde, svartbag, sule ...” Ordene var en trylleformular, de holdt mig oppe.

Havfugleordene har jeg haft med mig, lige siden jeg lærte at tale, og det gjorde jeg meget tidligere og bedre end normalt, så tidligt og godt at mor og far kaldte mig “vores lille professor”. Men der kom hele tiden nye ord til. “Helipad”. “Olieterminal”. “Offshore”.

Og “*vejtunnel*” ... Lige så længe jeg kunne huske, havde ordet fra tid til anden været på alles læber for kort efter at blive glemt igen, indtil næste gang det dukkede op. Der var altid planer, *vejtunnelplaner*, men planerne blev aldrig til noget. Det var med dem som med de eksotiske fugle, der blev blæst tusinder af kilometer ud af kurs og endte i lærer Joensens fuglekøje (også et ord i min samling): De vakte opsigt, så længe de var her, men de var og blev fremmede gæster og havde dybest set ikke noget at gøre hos os.

Eller rettere, sådan var det, indtil den dag jeg hørte ordet *vejtunnel* komme ud af munden på landsstyreformanden, og det pludselig ikke bare var en plan, men en *endeligt vedtaget plan*.

DET VAR LØRDAG den 15. oktober 2005 (sol op 7.55, sol ned 18.04). Strandskaden var for længst trukket sydpå,

og de sidste unge, grå suler havde forladt redehylterne og var stukket til havs. Det var en rigtig efterårsdag, regnen silede ned, men alligevel var vi ude efter tørv. Tørvene stod i stakke ude i Myrrose, hvor vi havde skåret dem om foråret. Det var meningen, at de skulle stå og tørre sommeren over, men det var der ikke blevet meget af med al den regn, vi havde haft. De var stadig våde og tunge, det var et slæb at fragte dem hjem under halvtaget, Peter i den store trillebør, jeg i den lille, far i en stor vidjekurv på ryggen. De kolde dråber løb ind under kraven, trillebøren kørte fast i den opblødte jord.

Peter var sur, det sagde han selv, og man kunne også se det på den måde, han krængede mundvigene nedad. Han skulle have været sammen med Reidar og Høgni og Kenny i deres hemmelige klub, som hed Firkløveret, men det var der så ikke blevet noget af, fordi far bestemte, at vi skulle ud efter tørv. Peter bandede, når far ikke hørte det, "Fandens!" og "Satan i Helvede!", han var ikke bange for at tage Djævelens ord i sin mund, selv om tungen kunne visne af det – det sagde far. Jeg talte tørvene, når jeg læsede, og skridtene, når jeg gik, og tænkte på hvinænder. Vores nabo, Herfinn Haltefod, som også var fars fætter, havde været forbi om morgenen med et par stykker, som han havde skudt fra sin båd. Mor var gået i gang med at plukke dem med det samme, og hvis de ikke var så tranede, at de skulle ligge og trække i kærnemælk, fik vi dem vel til aftensmad.

Det var blevet helt mørkt, inden far krængede vidjekurven af og mente, at vi kunne tillade os at kalde det et dagsværk. Regnen var taget til, og det blæste op, fårene stod og klumpede sig sammen ved leddet til indmarken, med rumpen mod blæsten. Lyskeglen ude fra fyret fejede hen

over øen og forvandlede fårenes øjne til hundredvis af små lysende prikker i mørket. Hist og her sivede der lidt varmt lys ud mellem gardinerne, men gadelygter var der ingen af. Vi havde ikke anden strøm end den, vi fik fra generatoren nede ved havnen, så vi var nødt til at spare på den.

Vinden var stik vest, den bar generatorens brummen med sig. Jeg kunne høre den lige så tydeligt, som hvis jeg havde stået ved siden af den, selv om der var 200 meter derned.

DEN FEDE LUGT af stegt and hang i hele huset, da vi kom ind. Ruderne duggede, varmen klemte sig sammen om mig.

Far snusede ind: "Uhm. Du har da rigtignok haft travlt."

Mor smilede: "Det var heldigvis unge fugle. Og farmor hjalp mig med at plukke dem."

"Åh, det var nok en sølle hjælp." Farmor rejste sig møjsommeligt fra lænestolen ved brændeovnen og kom trippende hen til os, svøbt i uldsjaler trods varmen. "Ligner det her måske et par hænder, der dur til at plukke?"

Hun stak sine magre, rynkede hænder ud under sjalene, så vi kunne se, hvor krogede de var blevet af gigten. De lignede fuglekløer, og alligevel føltes de så bløde og blide, når hun strøg mig over hovedet med dem. Farmor kunne røre ved mig, når hun ville, ligesom Peter, det irriterede mig ikke.

Hun hostede og trak fuglekløerne tilbage under al ulden. "Hvem skulle tro, de hænder engang sad på øens hurtigste plukke-kone? 22 lunder plukkede jeg i timen, ingen anden kom over de 20."

"Ja ja, mor," sagde far.

Farmor sukkede. "Åh jo, men det var også dengang,

der var lunder til, det regnede med dem fra himlen, og jeres farfar, børn ... jeres farfar ... det var, inden Gud kaldte ham hjem ... han var for dygtig og smuk til denne verden ...”

“Ja ja, mor,” sagde far igen.

“Du skal ikke ja-ja’e mig, Isak!” sagde farmor skarpt. *Isak* – det hed far til fornavn, men farmor var den eneste, der kaldte ham det. Resten af familien sagde far, og alle andre sagde Posten – eller Eliassen, når de en sjælden gang var nødt til at kalde ham ved navn.

Farmor skubbede de små briller længere op på næsen og så på Peter. “Som du dog skyder i vejret, dreng, det må være noget, du har fra farfar. Fra din far er det i hvert fald ikke, ham er du jo allerede vokset over hovedet.”

“Åh, det er vel lige så knap!” Far rankede sig, han var rød i hovedet, det var nok på grund af varmen fra den buldrende brændeovn.

“Værsgo at gå til bords! Maden er klar,” sagde mor.

Vi spiste, men selvfølgelig først efter at far havde bedt bordbøn. Andekødet smagte dejligt, ikke spor trannet, og der var kartofler og stuvet grønkål til. De parterede ænder fyldte to fade, men det ene var til om søndagen. Mor gjorde altid søndagsmaden klar om lørdagen, for Gud skabte søndagen til at hvile i, ikke til at skramle med pander og kasseroller.

Da vi var færdige med at spise, foldede far hænderne igen og takkede Gud Herren for, at han havde givet os de dejlige ænder.

“Det var da ikke Gud, der gav os dem, det var Herfinn Haltefod,” sagde jeg. Jeg havde jo selv set Herfinn komme med ænderne.

Peter fniste. Far smilede, men fik også panderynker, så

det var ikke til at se, om han var vred eller glad. Han forklarede mig, at Herfinn havde været Guds redskab. Ikke en spurv faldt til jorden, uden at det var Guds vilje, så mon ikke også det samme gjaldt ænder? Hvinænderne var nok Guds løn til os, fordi vi havde arbejdet så flittigt, for lediggang er fandens hovedpude, og der står skrevet, at vi skal spise vores brød i vores ansigts sved.

“Hvis lediggang er fandens hovedpude, hvordan kan det så være godt at bruge hele søndagen på ingenting?” sagde Peter.

Det var en helt anden sag, sagde far. Hviledagen var Guds nådegave til os mennesker, fordi vi sled og slæbte de seks andre dage om ugen. I øvrigt var det at hvile og fordybe sig i Guds ord og taknemmeligheden over Hans gaver vel ikke ligefrem “ingenting”?

“Og man skønner meget bedre på hvilen, når man har hængt i forinden,” sluttede far. “På næste lørdag tager vi ud efter resten af tørvene.”

Peter himlede med øjnene. “Næste lørdag?! Det kan jeg ikke!”

“Og hvorfor kan du ikke det, om jeg må spørge?” spurgte far skarpt.

“Jeg skal ... jeg har en aftale med Reidar og dem. Vi skulle have mødtes i dag, men jeg fik dem med på at udsætte det til næste lørdag, selv om de ikke var meget for det.”

“Du gør, som der bliver sagt! Det er hverken dig eller Reidar, der bestemmer her i huset!” Far var helt klar vred smiley nu, smilet var væk, og han talte meget højere end nødvendigt. Hans stemme skar som en sav. Mine hænder fløj op for ørerne, og jeg gav mig til at sige havfuglenavne indeni. *Alk, tejst, ride ... kjove, terne, skråpe ...*

Mor rejste sig og begyndte at tage af bordet.

“Tænk, jeg syntes, jeg hørte en dværgek kok gale,” sagde farmor.

“Det gjorde jeg ikke,” sagde jeg, “og jeg hører ellers meget bedre end dig. Der er heller ingen i bygden, der har dværghøns mere, efter at Gede-Gordon slagtede sine.”

Mor tændte for fjernsynet.

“Der er nyheder!”

DET SÅ UD, SOM OM det også regnede inde i fjernsynet. Far og Peter var begge to henne og rette på antennen, men det blev billedet ikke skarpere af. Det var ikke antennen, der var problemet, men de høje fjelde, der lå rundt om bygden.

“Dér har vi jo den nye landsstyreformand,” sagde mor. “Hvad er det nu lige, han hedder?”

“Kvifoss,” sagde Peter og jeg i munden på hinanden, vi havde haft om valget i skolen.

“Ssh!” sagde far. “Han taler om os.”

“Os?” sagde farmor. “Jeg kender ikke den mand.”

“... den nye vej tunnel vil knytte vores sidste isolerede bygd sammen med resten af landet og redde Fjeldvig fra den truende affolkning,” sagde landsstyreformanden inde i fjernsynet. “Der er blevet snakket om den tunnel i årtier, men ord er ikke nok til at sprænge nitten tusind kubikmeter basalt. Så det er med glæde og stolthed, jeg i dag kan præsentere en endeligt vedtaget plan for en vej tunnel mellem Lakselv og Fjeldvig.”

“Endeligt vedtaget ...!” sagde far. “Vi er jo ikke engang blevet spurgt! Og hvor forestiller de sig, at den tunnel skal gå?”

“... 1.380 meter tværs gennem Storfjeldet,” svarede

fjernsynet. Landsstyreformanden var blevet afløst af en ingeniør, der pegede på et kort.

“Gennem Storfjeldet?! Tror de, de er Vorherre selv?” udbrod far og lænede sig frem på stolen.

“... ensporet kørebane med vigelommer for hver hundred meter,” sagde ingeniøren. “Med forbehold for de geologiske overraskelser, man altid må være forberedt på i forbindelse med den slags anlægsarbejder, vurderer vi, at selve sprængningen og sikringen af vejtunnellen vil skride frem med gennemsnitlig syv meter om dagen ...”

Far rystede på hovedet og sank tilbage i stolen.

“Gennem Storfjeldet ...” gentog han. “Det kan de ikke. Det er umuligt.”

“1.380 divideret med 7,” sagde jeg. “Det giver 197 dage.”

DEN AFTEN VAR JEG længe om at falde i søvn. Et svagt skær af fyrets roterende lys trængte ind gennem de tykke gardiner, men det var ikke det, der holdt mig vågen.

Jeg tænkte på Storfjeldet og på det hul, de ville lave hele vejen gennem det.

Der er flere fjelde rundt om Fjeldvig, men Storfjeldet er det største og det, som bygden har navn efter. Storfjeldet er 471 meter højt på det højeste sted. Sydsiden af det falder lodret ned til havet. Ved Skroo, hvor vardestien passerer ganske tæt forbi, er der 213 meter fra fjeldkanten og ned.

Det var Storfjeldet, skyerne stødte imod, når de kom rullende ude fra havet. Storfjeldet forstyrrede tv- og mobilsignalerne, og Storfjeldet tog morgensolen, så solen først nåede ned i bygden, flere timer efter at den var stået op af havet.

Storfjeldet var større og hårdere og mere massivt end noget andet, jeg kendte. Det lå som en mur mellem os og den store verden udenfor, tårnet op over bygden mod øst. Om foråret var det mere grønt end brunt, om efteråret var det mere brunt end grønt. Et par uger sidst i august farvede lyngen det nederste af fjeldvæggen lyslilla, og på visse vinterdage var hele fjeldet hvidt af sne, men oftere var det bare en mørkere skygge af gråt i den grå tåge.

Tre gange om ugen tog Fjeldvigs postbud turen frem og tilbage over Storfjeldet. Fjeldvigs postbud, det var far.

Og nu ville de lave et hul tværs gennem det.

“David, sover du?” hviskede Peter oppe fra overkøjen, han lå åbenbart også vågen.

“Nej,” sagde jeg. “Hvorfor det?”

“Fordi der er noget, jeg gerne vil spørge dig om,” svarede han.

“Hvad er det?” spurgte jeg.

“Er du aldrig træt af far?”

Jeg lå lidt og tænkte over, hvad jeg skulle sige. *Træt af*, var jeg det? Hvordan fandt jeg ud af, om jeg var? Jeg vidste det ikke.

“Næh. Joh. Det ved jeg ikke,” sagde jeg til sidst.

“Det er jeg altså,” sagde Peter oven over mig. Og lidt efter: “Hold kæft, hvor jeg glæder mig til den tunnel. Tænk dig engang, under en time til Byen i bil!”

Det lå jeg så også og tænkte lidt over. Til sidst sagde jeg:

“Der er alt for mange mennesker inde i Byen.”

Men da sov Peter vist, for han svarede ikke.

* * *

VI KOM IKKE UD efter resten af tørvne lørdagen efter

(dagen aftaget 37 minutter i løbet af ugen), men det betød ikke, at Peter kom til møde i Firkløveret. Det meste af dagen gik nemlig med at fragte varer hjem til butikken. Det burde ikke have taget så lang tid, men det kom det til, fordi wiren satte sig fast i hejseværket. Sådan er der så meget – “Ingen kender dagen, før solen går ned,” som far sagde.

Varerne skulle egentlig være kommet om torsdagen, men da blæste det for meget til, at Havlitten kunne lægge til, hård kuling fra nordvest (vindstyrke 8 på Beaufortskalaen). Det, vi kaldte havnen, var ikke nogen rigtig havn, det var bare en betonkaj med nogle svære fortøjningspæle direkte ud til havet og altså i virkeligheden kun, hvad man kalder et anløbssted eller en landingsplads. Folk fra bygden havde deres joller liggende oppe mellem klipperne bag kajen, og større både som Havlitten lagde kun til i den tid, det tog at laste og losse gods og passagerer. Havlitten gik fra Lakselv til Fjeldvig og tilbage igen hver torsdag – ifølge sejlplanen altså, for sejladsen måtte tit aflyses på grund af vejret. Folk snakkede stadig om vinteren 1998/99, hvor den havde ligget stille i Lakselv syv uger i træk.

Far og Peter og jeg tog ned på havnen med fladvognen og trillebørene efter morgenmaden for at være klar, når Havlitten kom ind. Vinden var løjet af i løbet af fredagen, men da vi kom op til Djævlefaldet, kunne vi se, at bølgerne stadig havde hvide skumtoppe. Far trak fladvognen med trillebørene på, Peter og jeg havde skubbet bagpå op ad bakken. Da vi var kommet forbi helipad'en, og det gik nedad igen, måtte vi alle tre stemme imod, for at vognen ikke skulle få for meget fart på og ryge ud over kanten i svinget ved Skreddet. Under et af de voldsomme uvejr

den vinter syv år før havde et helt fuglefjeld sluppet taget i resten af øen og var styrtet i havet med redehylder, fårestier og det hele. Dermed var afgrunden rykket 30 meter nærmere, helt ind til kanten af vejen.

Vi stillede fladvognen ved generatorhuset og gik ned til havnen ad den smalle, stejle sti og den endnu stejlere betontrappe med de 167 trin. Landingspladsen var anlagt der, hvor klippekysten er lavest, men der var alligevel over 60 meter ned. Ved siden af trappen var der en sliske med en jernskinne og en slags wiretrukket slæde til gods.

EN LILLE FLOK EDERFUGLE (*Somateria mollissima*) lå helt inde ved kajen, men svømmede længere ud, så snart de fik øje på os. Et slør af tåge hang rundt om fjeldtoppene, men ude over havet var det klart.

Vi ventede tre kvarter, før vi så Havlitten runde Fjeldhæl, pynten ved Djævlefaldet, og fulgte den med øjnene de næste tyve minutter, mens den pløjede sig op langs kysten, rullende fra side til side. Havlitten var en gammel ombygget fiskerkutter, den kunne klare ret hård sø, men jeg vidste af egen erfaring, hvor livligt den reagerede på selv den mindste krusning på vandet.

“Kom nu ind!” udbrød Peter utålmodigt, for det så ud, som om båden ville sejle forbi og fortsætte over mod Sælhoved. Men Peter vidste selvfølgelig lige så godt som os andre, at det var, fordi skipperen ville være sikker på at styre fri af Havfruerne, de lumske klippeskær under vandoverfladen, som kunne flå træbunden op på et splitsekund. Ganske rigtigt, et øjeblik efter drejede Havlitten skarpt til højre og stod direkte ind mod os.

Et par minutter efter bumpede den mod bildækkene på siden af kajen. En ung matros på fordækket kastede for-

tøjningerne ind til os, og vi surrede dem fast, men skibet blev ved med at vippe op og ned, skrogets træværk hvinede mod dækkenes gummi. Skipperen kom ud og vinkede til os – Teis hed han og havde altid en tændt snadde i munden – og gjorde straks klar til at losse. Der var ingen passagerer med og ikke andet gods end varerne til butikken, der stod stablet i kasser på tre paller.

“Friske forsyninger, Post!” råbte Teis og svingede kranen ind over molen. Far og Peter sprang hen og holdt ved pallen, mens den langsomt blev firet ned. De løsnede krogene, og kæderne slæbte hen over asfalten, da Teis svingede kranen tilbage. Havlittens dieselmotor dunkede langsomt og hult i tomgang under dækket og hostede fede klatter af røg op gennem det blikrør, der gjorde det ud for skorsten.

“Om et år eller to slipper du for det her,” sagde skipper Tejs og nikkede over mod hejseværket og slisken med transportslæden.

“Hvad mener du med det?” sagde far og strakte sig efter den anden palle.

“Tunnellen, Post!” Tejs grinede larmende med piben mellem tænderne. “Den tager sgu arbejdet fra dig og mig!”

“Tunnellen? Åh, de snakker, som de har forstand til,” sagde far. “Den tunnel bliver aldrig til noget. Mennesket spår, men Gud råder!”

“Nå, så det mener du, Post? Vi får se, vi får se.”

Den tredje og sidste palle kom svingende, og Tejs gav mig tegn til at løsne fortøjningerne, han ville ikke have sit skib liggende længere end højst nødvendigt ved den ubeskyttede kaj. Lige nu var bølgegangen ikke så slem herinde i bugten, men man vidste aldrig: Selv på en vind-

stille dag kunne der lige med ét komme en kæmpedønning rullende ude fra oceanet og sende hvide skumsprøjt fyrre meter op i luften, når den tordnede ind mod klipperne.

“Jamen, så farvel da, nu kan I vel klare jer lidt igen herude i ødemarken!”

Lyden af dieselmotoren blev svagere og svagere, mens vi slæbte kasserne over til hejseværket og begyndte at pakke slæden. Det var nemt at se, at det hele ikke kunne være der på én gang, så Peter spændte op ad trappen for at være klar til at læsse af, når den kom op. Imens anbragte far og jeg de sidste kasser og spændte dem fast med selerne, og så startede far hejseværket, wírerne spændtes, og de rustne hjul hvinede mod skinnen, da slæden blev trukket op ad den stejle sliske.

Peter løb om kap med slæden ned, da han havde læsset af, og vandt. Han tænkte vel på sin hemmelige klub og kunne ikke blive hurtigt nok færdig, solen stod allerede så højt på himlen, som den kom på den tid af året.

“Rolig, rolig, vi når nok det, vi skal nå,” sagde far. Men da slæden var halvvejs oppe, røg wíren af et taljehjul inde i hejseværket og kilede sig fast mellem hjulet og skinnen, og hvor meget far og Peter end hev og rykkede i den, kunne de ikke få den fri.

Så sendte far Peter op efter smeden. Men smeden var ovre ved Allan og Karen, hvor der var røget et vandrør, som han først skulle have ordnet. Mens han gjorde det, gik vi hjem og spiste frokost. Smeden kikkede ind, da han var færdig hos Allan og Karen, og vi fulgtes ad ned på havnen. Han lirkede wíren løs og satte den på plads og justerede taljehjulene, og så kunne vi endelig hejse de sidste varer op til enden af slisken. Der løftede vi dem over i trillebørene, baksede dem op ad den stejle sti og

læssede dem op på fladvognen, som nu var så tung, at vi aldrig kunne have fået den op ad bakken til helipad'en, men måtte tage den længere vej syd om bygden.

Klokken var halv fire, da vi begyndte at bære kasserne ind og pakke varerne ud og stille dem på plads.

Vores købmandsbutik var også posthus og apoteksudsalg, far tog apotekervarerne med fra Lakselv, når han var inde efter post. Tirsdag og torsdag stod han tit bag disken, men jeg tænkte altid på butikken som mors butik. Det var også hende, der bestilte varer hjem og gjorde kassen op.

“David, du kan tage konservesen,” sagde far. “Så bærer jeg øl og vand ind, og du, Peter, fylder op i køl og frys.”

Det havde været mit arbejde at stille konservesdåserne på plads, lige siden jeg var lille. “David elsker at hjælpe med konservesdåserne,” sagde mor allerede dengang. Jeg vidste ikke, hvad hun mente med “elsker” – “elske” var et svært ord, meget sværere end for eksempel “helipad” og “wiretrukket” – men når jeg pakkede de blanke, glatte dåser med de farvestrålende etiketter ud og stablede dem på hylderne, samtidig med at jeg talte dem (flåede tomater på én hylde, ananasringe på en anden, aspargessnitter på en tredje), blev jeg selv lige så blank og glat indeni. Hele verden skrumpede ligesom ind til de dåser og mine hænder, der holdt dem, og mine øjne, der kikkede på dem. Ordene på etiketterne var med i min ordsamling, jeg sagde dem indeni, mens jeg satte dåserne på plads, “aspargessnitter, ananasringe, flåede tomater”, og lidt efter gav jeg mig til at sige dem højt, “aspargessnitter, ananasringe, flåede tomater,” og ordene blev til en remse, en sang. En fortrolig, beroligende sang, som jeg havde kendt og sunget, lige siden jeg var ... ja, hvor gammel var jeg dengang? Fire eller fem, jeg ved det ikke præcis,

men jeg husker tydeligt første gang, mor hørte mig sige remsen ...

... *“Aspargessnitter, ananasringe, flåede tomater,”* messer jeg indeni.

Jeg har stillet nogle af dåserne på plads, men der er stadig mange tilbage, for jeg kan ikke nå op til de øverste hylder. Det er sommer, solen hænger oppe over skorstenen på Aslaug og Rolfs hus, lyset fra den får samme farve som rav, når det kommer ind gennem den gulbrune cellofan, mor har hængt for vinduet for at skærme mod solstrålerne.

*Hendes travle fødder smutter gang på gang forbi, hun har røde uldstrømper på under nederdelen. Jeg sidder på det lysegrå linoleumsgulv mellem disken og frysekummen, der er et sort krater i linoleummet fra et glødende cigaretskod. Hvor gammel er jeg, fire, fem? Jeg lægger en dåse ananasringe på siden og triller den forsigtigt med fingerspidserne, hen til det lille, sorte krater og tilbage igen, hen til krateret og tilbage igen. Verden skrumper, jeg bliver helt glat og blank indeni, og mens jeg halvt siger, halvt synger min remse, kommer ordene ud af min mund, *“aspargessnitter, ananasringe, flåede tomater ...”**

“Sidder du og falder i staver, David?” Mors fødder stryger forbi igen. Jeg svarer ikke, mine øjne har suget sig fast til den langsomt trillende dåse, og nu kommer der også andre ord ud.

Mors fødder standser brat.

“Sig mig, hvad er det, du sidder og siger?”

Jeg ser op. Hun bøjer sig ned, hendes øjne er store.

“Helkonserves,” siger jeg. “Nettovægt.”
“Hvor har du de ord fra?” Øjnene bliver større og større.
De står på etiketten, det kan hun da selv se.
“De står på etiketten.” ...